N°. 257. 1857.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

VRIJDAG 30 OCTOBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij Koninklijk besluit van 28 October 1857, n°. 46, zijn benoemd:

tot bewaarder der hypotheken, van het kadaster en der scheepsbewijzen te Hoorn, de heer *J. L. O. de Suare*, thans ontvanger der registratie en domeinen te Apeldoorn;

tot ontvangers der registratie en domeinen:

te Apeldoorn, de heer *A. A. Verkouteren*, thans ontvanger der registratie en domeinen te Brielle;

te Brielle, de heer *W. Cremer*, thans ontvanger der registratie en domeinen te Terborg;

te Terborg, de heer *C. D. H. de Raadt*, thans ontvanger der registratie en domeinen te Gennep;

te Gennep, de heer mr. *J. Reijnvaan*, thans surnumerair der registratie en domeinen.

Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 26sten dezer, n°. 55, goedgevonden te benoemen:

bij het wapen der artillerie:

bij den staf van het wapen, tot 1sten luitenant, de 2de luitenants *C. Ouwendijk*, *D. Clementz*, *J. Blok* en *J. G. ter Haar*, allen magazijnmeesters der artillerie van de 3de klasse, respectivelijk te Wierickerschans, Bath en Delft;

bij het regement veld-artillerie, tot majoor, den kapitein der 1ste klasse *L. E. Werner*, van het corps;

bij het 1ste regement vesting-artillerie, tot majoor, den kapitein der 1ste klasse *A. J. J. Dijckmeester*, van het regement veld-artillerie;

tot kapitein van de 3de klasse, den 1sten luitenant *T. F. A. O. Boellaard van Tuijl*, van het corps.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 29sten October* 1857.

Wij zien ons weder in staat gesteld tot de mededeeling van de volgende bijzondere berigten uit Nederlandsch Indie, loopende tot den 9den September jl.

De algemeene rust in Nederlandsch Indie laat niets te wenschen over.

Allerwege heerscht op Java eene felle droogte, die hier en daar ongunstig op den gezondheidstoestand der bevolking werkt. Onder deze omstandigheden ondervindt men dubbel de weldadige uitkomsten van den in der tijd door het Gouvernement genomen maatregel, om inlanders op te leiden tot geneeskundigen onder hunne landgenooten. Hoezeer toch algemeen, vooral op Java en Sumatra, bij het uitbreken van epidemien van de hulp van Europesche geneeskundigen door den inlander met vertrouwen en zelfs gretig wordt gebruik gemaakt, zijn er echter nog immer velen, die uit vooroordeel zich liever zullen overgeven aan de behandeling van lieden van hunnen eigen landaard. Om van de diensten dezer inlandsche geneeskundigen te meer partij te trekken, heeft de Gouverneur-Generaal bepaald, dat zij, door de hoofden van gewestelijk bestuur in commissie gesteld wordende tot het bezoeken van streken waar ziekte heerscht, zullen treden in het genot van een daggeld en van schadeloosstelling voor reiskosten. Hierdoor zal de ijver dezer nuttige beambten worden opgewekt en de zucht om zich als geneeskundige een bestaan te verwerven onder de jongelingen van goeden huize worden aangewakkerd.

De heerschende droogte is hier en daar voor den rijstoogst nadeelig geweest. In de residentie Pekalongan schijnt het misgewas van belang te zullen zijn. Om alle vrees voor gebrek aan voedsel weg te nemen, heeft de Gouverneur-Generaal last gegeven tot het aankoopen te Batavia van 20,000 pikols rijst, die in tijds naar Pekalongan zullen worden gezonden, wanneer zich daar gebrek mogt openbaren. In Demak heeft mede het rijstgewas geleden. De bevolking heeft daar echter nog zulk eenen grooten voorraad uit den laatsten oogst, dat daar geen vrees voor gebrek bestaat.

Van zeeroof wordt voortdurend bijkans niets vernomen.

Het is een verblijdend verschijnsel dat de handelsstand te Batavia niet achter wil blijven in het gebruik maken van de meerdere vrijheid van den handel der Nederlanders in Japan, waarmede de langdurige en onafgebroken pogingen der Regering om dat Rijk voor den wereldhandel geopend te krijgen aanvankelijk bekroond zijn. Dezer dagen vertrekt naar Japan het voor rekening der firma Haager en Schuurman beladen schip *Henriette en Cornelia*. De Nederlandsche commissaris in Japan is door den Gouverneur-Generaal uitgenoodigd, deze expeditie zoo veel mogelijk behulpzaam te zijn.

Door den Nederlandschen commissaris in Japan is met den gouverneur van Nagasaki eene tijdelijke schikking getroffen omtrent het betaalmiddel voor Nederlanders in de winkels, thee- of rusthuizen enz., hierin bestaande, dat men bons kan afgeven, betaalbaar bij de compradoors met bij dat ligchaam op ieders aanvrage te deponeren contanten.

De Japansche regering heeft hiermede intusschen een belangrijken stap gedaan, die vrijen handel zal helpen voorbereiden. Nu toch behoeven wij ons niet meer te bepalen tot het koopen bij de gepriviligeerde leveranciers, maar kan dit in *alle* winkels plaats hebben, en is dus in beginsel het monopolie der leveranciers reeds vernietigd. Slechts levensmiddelen voor de huishouding op Desima moeten nog uitsluitend bij de compradoors gekocht worden.

Het wenschelijk achtende, zoowel de bevolking van Nagasaki, als de regering en de gepriviligeerde leveranciers, nu ook aan deze vrijheid gewoon te doen worden, heeft de commissaris voor de Factorij reeds vele artikelen op deze wijze ingekocht, om deel te maken van de kambang-factuur. Daarbij heeft hij ondervonden, dat zelfs het koopen van facturen tot nu toe geene zwarigheid oplevert. Alles wordt ten spoedigste op Desima afgeleverd op een pasbrief door den gouverneur zelven afgegeven, in stede van door meerdere autoriteiten te worden afgeteekend, zoo als vroeger steeds plaats vond en dat veel vertraging veroorzaakte. Men is nu ook beter in de gelegenheid om de ware prijzen van vele artikelen te leeren kennen en nieuwe retouren op te sporen. In de winkels vergezellen geen tolken de koopers; een iegelijk moet zich leeren redden, en de beoefening van de Japansche taal wordt nu meer en meer eene behoefte en wordt daardoor tevens vergemakkelijkt, even als de aanraking met de burgerij er door bevorderd wordt.

De gouverneur van Nagasaki heeft ook den Nederlandschen commissaris laten mededeelen, dat het persoonlijk verkeer tusschen de Engelschen en Nederlanders vroeger daargesteld te Jedo is goedgekeurd, en dat het mitsdien in den vervolge steeds zal kunnen plaats hebben, zoowel op Desima als aan boord der schepen, onverschillig of deze in de binnenhaven, dan wel aan den Papenberg geankerd zijn.

De gouverneur heeft ook nog verklaard, dat het in de bedoeling lag om dit persoonlijk verkeer uit te strekken tot andere natien, die reeds tractaten met Japan gesloten hebben.

Van den electro-magnetischen telegraaph wordt toenemend door particulieren gebruikt gemaakt.

Binnen kort zal dat nog meer uitgebreid worden, daar de lijn van het postkantoor te Weltevreden wordt verlengd tot in de stad Batavia. Vooral de handelsstand zal daardoor worden gebaat.

Voor het overseinen van particuliere berigten is ontvangen in de maanden:

Mei	f	310.00
Junij		925.00
Julij		2319.60
Augustus		4768.00

Bij de werken aan de haven te Samarang bestaat sedert eenigen tijd gebrek aan de benoodigde vrije arbeiders.

Wij hebben ontvangen de *Javasche Couranten* van 12 Augustus jl. tot 9 September.

Door den Gouverneur-Generaal was den 18den Augustus uitgevaardigd eene ordonnantie, houdende:

Dat hij, door den Koning gemagtigd zijnde tot de uitvaardiging der ondervolgende verklaring:

Lettende op de artt. 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie en op art. 2 van het reglement op het heffen der inkomende en uitgaande regten op Java en Madura, gearresteerd bij publicatie van 23 Augustus 1818 (*Staatsblad* n°. 58), art. 2 van de publicatie van 31 December 1825 (*Staatsblad* n°. 48) en art. 3 van de publicatie van 28 December 1850 (*Staatsblad* n°. 42),

Heeft goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het is aan schepen en vaartuigen, tot de kustvaart in Nederlandsch Indie geregtigd, toegelaten die vaart uit te oefenen ook dan wanneer zij goederen aan boord hebben buiten Nederlandsch Indie ingeladen, of bestemd om door die schepen naar buiten Nederlandsch Indie te worden uitgevoerd, en zij dus niet de geheele lading innemen ter plaatse van waar zij aanvankelijk wenschen uit te klaren.

Art. 2. Deze ordonnantie treedt in werking op den dag der uitgifte van het *Staatsblad*, waarin zij is opgenomen.

Voorts had de Gouverneur-Generaal de volgende beschikkingen genomen.

(*Javasche Courant van den 12den Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, C. G. Coerengel, ambtenaar op non-activiteit, vroeger president van de algemeene rekenkamer;

uit zijne betrekking, de adsistent der derde klasse bij de factorij van den Nederlandschen handel op Japan P. Knuttel *De*.

(*Javasche Courant van den 15den Augustus.*)

bij het civiel departement:

goedgekeurd, dat door den raad van justitie te Banda is benoemd, tot buitengewoon substituut-griffier, buiten bezwaar van den lande, de commies bij de pakhuis-administratie aldaar R. N. Rijkschroeff;

(*Javasche Courant van den 19den Augustus.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot procureur-generaal bij het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, tevens advocaat-fiscaal voor de land- en zeemagt in Nederlandsch Indie, de president van den raad van justitie te Batavia mr. A. J. Swart;

tot omgaanden regter in de eerste afdeeling op Java, het lid in den raad van justitie te Batavia mr. L. J. J. Verenet, thans die betrekking waarnemende;

tot tweeden commies bij de directie van financien, de derde commies ter algemeene secretarie F. IJske;

tot derden commies ter algemeene secretarie, de buitengewone derde commies bij de algemeene rekenkamer J. E. Bruins;

ontheven: eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld, de tweede commies bij de directie van financien W. MacDonald;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures is overgeplaatst, uit de residentie Japara naar de residentie Madioen, de controleur der 2de klasse bij het kader der landelijke inkomsten en cultures A. A. Boers;

dat door den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden bij de wees- en boedelkamer te Makassar is ontslagen, eervol, wegens vertrek, het lid H. Veuger Kuiper;

is benoemd, tot lid, G. P. King, handelaar aldaar;

bij het militair departement:

ontslagen, op hun verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de officier van gezondheid der 3de klasse H. L. Bensbach en de 1ste luitenant der infanterie G. P. Schoemaker;

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den luitenant der infanterie J. L. B. Granpré Molière;

goedgekeurd, dat door het militair departement zijn geplaatst bij de infanterie, bij het 8ste bataillon (Ngawie), de 2de luitenant W. H. van de Pol;

bij het 9de bataillon, de 2de luitenant A. J. de Willigen;

bij het 12de bataillon, de 2de luitenant F. P. J. Rochell;

bij het 13de bataillon, de 2de luitenant J. T. Penchem;

bij het 14de bataillon, de 2de luitenants J. A. Diehl en J. G. D. Oberschorfheide;

allen onlangs uit Nederland aangekomen;

zijn overgeplaatst bij de infanterie: bij het 5de bataillon (Samarang), de 1ste luitenant F. A. A. J. Valkenhoff, van het garnizoens-bataillon op Banka;

bij het 8ste bataillon (Ngawie), de 1ste luitenant E. L. Koster, van het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling;

bij het 8ste bataillon (Kedong-Kebo), de 2de luitenant E. l'Honoré, van het 10de bataillon;

bij het 10de bataillon, de 1ste luitenant L. J. F. Timmermans en de 2de luitenant J. A. F. van Pabst, respectivelijk van het 11de en 7de bataillon;

bij het 11de bataillon, de 1ste luitenant H. Spoelder, van het 10de bataillon;

bij het 12de bataillon, de kapitein A. M. van der Hucht, van het 7de bataillon;

bij het 14de bataillon, de 1ste luitenant P. R. de Rochemont, van het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling;

bij het 15de bataillon: de kapiteins G. J. C. A. Cochius, C. J. B. Eichelberg en J. J. H. Eschweiler, de eerste van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust en de beide laatstgenoemden van het 16de bataillon;

de 2de luitenants G. M. H. Muller en C. A. van Randwijk, beiden van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust;

bij het 16de bataillon, de kapiteins W. D. Bode en W. J. A. Visser, beiden van het 15de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling (Palimanang) de 1ste luitenant G. W. Oppel, van het 12de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling (Batavia), de 2de luitenant H. Demmeni, van het 8ste bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de tweede militaire afdeeling, de 1ste luitenant G. A. de Vos, van het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling;

bij het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling (Soerabaija) de 1ste luitenant J. Egger, van het 14de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de 1ste luitenants C. J. Meijer en K. W. J. van Heemskerck, beiden van het 15de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon op Banka, de 2de luitenant J. B. de Graaf, van het 9de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de Molukkos, de 2de luitenant L. J. F. O. von Ende, van het 14de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon op Palembang, de 2de luitenants J. P. van Lier en J. van Weeren, respectivelijk van het 14de en het 13de bataillon;

bij de artillerie, bij het materieel, de 1ste luitenant J. H. Betz en de 2de luitenants W. A. Brugman en A. K. Brondgeest, allen van het personeel;

(*Javasche Courant van den 22sten Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontheven, eervol, van de verdere vervulling zijner functien, de gouvernements-geneesheer en ambtenaar voor natuurkundige onderzoekingen in Japan dr. J. K. van den Broek;

benoemd: tot resident van Bagelen, de resident van Kadoe, O. van Rees;

tot resident van Bantam, J. C. de Lannoy, laatst resident van Riouw, thans op non-activiteit;

tot eersten onderwijzer aan de gouvernements-derde lagere school te Soerabaija, de tweede onderwijzer aan de gouvernements-eerste lagere school te Samarang C. F. Sloot;

tijdelijk belast met de functien van gouvernements-geneesheer en ambtenaar, bestemd voor natuurkundige onderzoekingen in Japan, de officier van gezondheid der tweede klasse van de Nederlandsche marine jhr. Pompe van Meerdervoort;

bij het militair departement:

verleend: een tweejarig verlof naar Nederland, aan den officier van gezondheid der 3de klasse te Patjitan J. H. Bruijnis;

een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den luitenant der infanterie J. L. l'Espagniol;

een tweejarig verlof naar Nederland, aan den directeur van het groot militair hospitaal te Willem I, J. Mazirel;

(*Javasche Courant van den 29sten Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de controleur der inkomende en uitgaande regten te Sam[illegible] J. G. Böck;

verleend, een verlof naar Nederland, voor den tijd van één jaar, [illegible] den president van den raad van justitie te Amboina mr. T. F. [illegible] Godefroy;

bij het militair departement:

verleend een tweejarig verlof naar Nederland aan den tweede[n] commies bij de directie der genie (militair ambtenaar tweede klasse) E. Geluk;

benoemd tot plaatselijken kommandant der stad Batavia de gepensioneerde majoor der infanterie L. Pison;

overgeplaatst: bij het garnizoens-hospitaal te Soerakarta, de officier van gezondheid der derde klasse C. N. Cruque, thans te Tjilatjap;

bij het garnizoens-hospitaal te Tjilatjap, de officier van gezondheid der derde klasse S. Tresling, thans te Soerakarta;

(*Javasche Courant van den 2den September.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot havenmeester te Padang (Sumatra's Westkust), de commissaris van het loodsweezen, toegevoegd aan den waarnemenden havenmeester te Soerabaija, J. Tack Daansen;

tot adspirant-ingenieurs bij 's lands burgerlijke openbare werken, de opzigter der 1ste klasse G. Th. Walter, met bepaling, dat hij voorloopig zal dienst doen als adjunct bij de directie;

F. J. Brevet, tijdelijk werkzaam gesteld bij de werken te Batavia, met bepaling dat hij werkzaam zal blijven ter hoofdplaats Batavia;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, [illegible] den ondercommies der 1ste klasse bij de recherche te Batavia A. H. Beijer;

bij het militair departement:

ontslagen, op hun verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, [illegible] behoud van regt op pensioen, de majoor der genie D. J. Uhlenbeck [illegible] de kapitein der infanterie W. A. Doerrleben;

bij de geneeskundige dienst, ontslagen, uit Zr. Ms. militaire dienst, de apotheker der 3de klasse A. E. de Brieder;

bevorderd, tot officier van gezondheid der 2de klasse, de officier van gezondheid der 3de klasse J. L. de Jeeger;

geplaatst: bij het groot militair hospitaal te Samarang, de officier van gezondheid der 3de klasse K. G. Bakker, thans tijdelijk te Batavia;

bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de apotheker der [illegible] klasse F. J. H. Hirschman, thans ter beschikking te Batavia;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, [illegible] den officier van gezondheid der 1ste klasse C. A. Bensen:

bij het marine-departement:

benoemd, tot gezagvoerder van de stoomboot *Bennett*, de gewezen tweede stuurman bij de Nederlandsche marine H. F. Honostet;

(*Javasche Courant van den 5den September.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, het lid der algemeene rekenkamer P. de Bruijn;

verleend: een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan [illegible] controleur der 3de klasse bij de landelijke inkomsten en cultures J. van [illegible]

een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den controleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures te Ga[illegible] (Preanger regentschappen) L. H. van der Ven;

(*Javasche Courant van den 9den September.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de gewezen opziener bij het koffij-établissement te Magelang, G. [illegible] Neijndorff;

op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de tweede commies [illegible] algemeene secretarie, A. Holle;

benoemd: tot lid in den raad van justitie te Batavia, het lid in [illegible] raad van justitie te Samarang jhr. mr. C. J. van Beeresteijn;

werkzaam gesteld: als buitengewoon derde commies bij de algemeene rekenkamer, de klerk op het bureau van den resident van Remba[illegible] C. B. D. Ohrly;

verleend: een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, [illegible] den controleur der 2de klasse bij de landelijke inkomsten en cultures [illegible] de afdeeling Bandong (Preanger regentschappen) G. van de Poll;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, [illegible] 1ste luitenant der genie en sapeurs G. van Davelaar Cnopius;

benoemd, tot tweeden commies ten burele van den chef over de geneeskundige dienst (militair ambtenaar tweede klasse), de klerk bij [illegible] marine-departement H. J. van Spanje;

geplaatst: bij het garnizoen te Meester-Cornelis, de officier van gezondheid der derde klasse, S. Hartog, thans ter beschikking te Batavia;

bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Patjitan, de officier van gezondheid der derde klasse A. G. Wildeman, thans ter beschikking te Batavia;

bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Batchian (Ternate), de officier van gezondheid der derde klasse W. A. P. F. L. [illegible] Wartel, thans ter beschikking te Batavia;

overgeplaatst, bij het garnizoens-bataillon te Palembang, de majoor J. E. Hagen, van het 5de bataillon infanterie.

Aan den genoemde couranten ontleenen wij nog de volgende berigten:

Batavia, 11 Augustus. — Wij kunnen mededeelen, dat de commissie voor de volksleesbibliotheek der maatschappij tot Nut van 't Algemeen

in Oost-Indie zich voortdurend mag vleijen met de beste resultaten van hare werkzaamheden.

De verstrekking van boekwerken was, sedert de oprigting der bibliotheek, over de jaren:

	1854	aan	140 lezers,	1005	boekdeelen.	
	1855	»	623	»	5741	»
1ste semester	1856	»	367	»	3430	»
	1856/57	»	1043	»	7751	»

Ook de vrijwillige giften in geld en in boeken zijn steeds toenemende geweest.

De maatschappij tot Nut van 't Algemeen mag zich verheugen over de goede uitkomsten van eene harer heilzaamste ondernemingen. Wij bedoelen de onlangs alhier tot stand gekomene spaarbank; eene inrigting die ook in het moederland zulke weldadige uitwerkselen heeft gehad. Bij de eerste zitting der maatschappij alhier is gebleken dat reeds 33 personen eene som hebben ingebragt van f 3231. Wenschelijk is het dat het publiek zich meer en meer bekend make met de voor een ieder toegankelijke voordeelen, welke deze loffelijke inrigting aan de hand geeft.

Sumatra's Westkust. — Den 8sten Julij keerde de civile en militaire gouverneur van deze kust van zijne inspectiereis naar de Batoe-eilanden en het eiland Nias, waar alles in goeden toestand werd bevonden, te Padang terug.

Gedurende de maand Julij heeft het te Padang veel geregend en hebben zware noordweste-winden gewaaid.

De koffijoogst heeft in het afgeloopen halfjaar bedragen 116,868 pikols;
in hetzelfde tijdvak in 1856 . . . . 74,741 id.
en in 1855 . . . . 77,780 id.

Benkoelen. — Alhier is den 11den Julij het berigt ontvangen, dat de sergeant der sapeurs Schleijer, toegevoegd aan den officier, belast met eene opname der tusschen Palembang en Benkoelen gelegen districten, te Temada (Moessi) van het leven is beroofd. Van dezen moord zijn de juiste omstandigheden nog niet bekend.

Riouw. — Den 25sten Julij is door het bestuur, op het vernemen dat zich twee rooversvaartuigen aan de Karimon-eilanden ophielden, eene kruisboot derwaarts gezonden; deze was op ultimo dier maand nog niet teruggekeerd.

Den 27sten Julij keerde alhier terug de kruisboot n°. 31, die uitgezonden was om de om de noord geplaatste bakens te inspecteren en zoo noodig te repareren. De vier bakens van het Pan-rif waren moedwillig stuk gekapt geworden.

Maatregelen tegen eene herhaling daarvan zijn genomen.

Celebes en Onderhoorigheden. De berigten over de maand Junij behelzen het volgende.

In den morgen van den 14den dezer maand ontstond op de hoofdplaats Makassar brand in de kampongs der Maleijers en Wadjorezen, ten gevolge waarvan 193 bamboezen met atap gedekte huizen, meest warongs, werden vernield.

Door de equipagien van de ter reede Makassar liggende oorlogsvaartuigen werd bij deze gelegenheid eene ijverige en krachtige medewerking verleend.

In de noorderdistricten zijn de bruggen en wegen thans weder in goeden staat. De padie-oogst schijnt ten gevolge der droogte ongunstig te zullen afloopen.

In de zuiderdistricten wordt ter plaatse, alwaar de rijstoogst reeds is afgeloopen, aan het ophoogen van den grooten weg gewerkt. Ook hier staat het padiegewas op sommige plaatsen zeer slecht; de zware regens bij den aanplant hebben hetzelve gestikt, terwijl later de insecten veel hebben vernield.

In de afdeelingen Bonthain en Boelokomba hebben zware regens in de laatste helft van Mei veel schade gedaan aan de wegen.

De sawa's te Boelokomba, Bonthain en Tompoboeloe worden bewerkt; in de twee laatstgenoemde regentschappen is de zaaipadie bijna overal geplant en in sommige plaatsen reeds overgeplant.

De koffij staat gunstig. In de afdeeling Saleijer wordt gewerkt aan de bruggen en wegen, die in de laatste westmoesson door de zware regens schade hebben geleden. De djagon- en giersttuinen in deze afdeeling staan gunstig; met den oogst wordt reeds een begin gemaakt.

Door den grooten aanvoer van rijst van Boni kostte dit graan te Saleijer f 3:60 den pikol.

Menado. — In den namiddag van den 18den Junij is het ter reede liggende schip *Oceaan*, gezagvoerder Leonhardt, door eenen plotseling invallenden hevigen westewind en hooge zee van zijne ankerplaats gedreven en in den nacht daarop op het strand geslagen.

Het schip bevindt zich in eenen reddeloozen toestand en zal, als het in elkander blijft, vermoedelijk moeten gesloopt worden.

Eene hoeveelheid van 4050 pikols gouvernements-koffij was bereids in het schip geladen; zoodra weder en zee zulks toelaten, zou voor de lossing en berging der koffij onverwijld het noodige worden verrigt. Men meent echter dat een groot gedeelte van de koffij door het zeewater beschadigd zou zijn, daar het schip bij het stranden een lek heeft bekomen.

Japan — Het Japansche stoomschip *Kwang-ko-mar* (vroeger de *Soembing*) ondernam in den morgen van den 29sten Maart jl., met eene uitsluitend Japansche bemanning en met den directeur der Japansche marine aan boord, de reis van Desima naar Jedo.

Op de wijze waarop het stoomschip de haven van Desima verliet en op het manoeuvreren viel hoegenaamd niets aan te merken. Van zijne aankomst te Jedo zou de directeur voornoemd dadelijk berigt zenden aan den Nederlandschen commissaris.

Bij het verzenden dezer tijding was te Desima berigt ontvangen van de behouden aankomst der *Kwang-ko-mar* in de straat van der Capellen.

De directeur voornoemd had den commissaris verzocht, om aan de Nederlandsche Regering zijne erkentelijkheid te willen aanbieden voor de vele en goede diensten door het Nederlandsche marine-detachement te Desima aan Japan bewezen.

Batavia, 21 Augustus. *Timor.* — Den 6den dezer maand is ter reede van Koepang aangekomen Zr. Ms. stoomschip *Amsterdam*, kapitein-luitenant-ter-zee A. A. de Vries, op sleeptouw hebbende het transportschip *Middelburg*, gezagvoerder Ouwehand, aan boord hebbende den kolonel E. J. Kroll, kommandant, en den majoor J. C. J. Smits, tweede kommandant der tegen Takaip bestemde expeditie, benevens een gedeelte troepen.

Batavia, 25 Augustus. — De stand van den agio op de drie hoofdplaatsen van Java was op den 1sten Augustus 1857 als volgt:

	Batavia.	Samarang.	Soerabaija.
	Duiten.	Duiten.	Duiten.
voor een tiende-gulden	12	12	12
kwart- »	30	30	30
halven »	60	60	60
den Nederlandschen gulden . .	120	120	120
een twee-en-een-half-gulden-stuk	300	300	300
drie-gulden-stuk	360	—	—
gouden Willem	1240	1236	—
halven dito	620	618	—
recepis ad f 1	119	119	119
gouden Spaanschen doublon.	5040	5160	—
Mexicaanschen dito	4800	4800	—
gouden dukaat (nieuwen) . .	—	800	720
Spaanschen mat	366	350	—
Mexicaanschen dollar . . .	334	334	333
sikka-ropij	—	—	—
vijf-frank-stuk	276	—	—

Billiton. — Gedurende de twee laatste maanden viel hier weinig regen. Eenige mijnen hebben ten gevolge daarvan, uit gebrek aan water, niet kunnen werken.

Met het kappen van de ladangs hield men zich bezig.

De berri-berri-ziekte verspreidde zich niet verder.

Wester-afdeeling van Borneo. — In de afdeeling Sambas hebben de gedurende de maand Julij gevallen regens veel goed gedaan aan het jonge gewas; de onlangs geplante padie staat mede goed. In de afdeeling Seminis heeft de mijnarbeid weder kunnen hervat worden. De sawa's te Pamangkat zijn bijna alle beplant. De wegen en rivieroevers hebben echter door de aanhoudende regens veel te lijden. Het afgewerkte gedeelte van den nieuwen weg tusschen Seminis en Sambas bedraagt op eerstgenoemde plaats 2650 en op laatstgenoemde nagenoeg 1400 el. Dit werk, gepaard gaande met vele moeijelijkheden, vordert slechts langzaam. Bij het openkappen van het bosch zijn uitmuntende voor den landbouw geschikte plaatsen gevonden.

In de afdeeling Montrado deden de regens veel goed aan de sawa's en werkten zij gunstig voor het ligten der goudmijnen. Voor de bewerking van de ladangs der Dajaks en de werkzaamheden aan de wegen, waren de regens van minder goeden invloed.

De weg tusschen Montrado en Sewali vorderde 600, en die naar Tjapkalla 800 passen.

Langs den weg van Montrado naar Soengi-Doeri zijn, op 1507 Ned. ellen afstands van elkander palen geplaatst; de afstand van af den bazaar te Montrado tot aan Soengi-Doeri bedraagt 25 palen.

In de afdeeling Mampawa worden de padievelden overal gereed gemaakt. De werkzaamheden aan den weg van de hoofdplaats Tandjong-Sangouw vorderen goed. Met het aanleggen van eenen nieuwen weg van Soengi Poeron naar Poko-Klappa is een aanvang gemaakt.

De waterstand in de Kapoeas-rivier is zeer hoog; ten gevolge daarvan is Zr. Ms. stoomschip *Onrust*, zonder de minste schade, weder vlot geraakt. (Zie ons nommer van den 29sten Julij jl., *Staats-courant* n°. 224.)

In Sintang stond de prijs van de rijst buitengewoon hoog.

Te Pontianak neemt de handel naar de Kapoeas- en Landak-rivieren meer en meer toe, en is de afvoer van tenkawangolie, rotting, was, getah pertjah en laka-hout veel aanzienlijker dan in het vorige jaar. Deze artikelen zijn zeer gewild voor de Singapoersche markt. De werkzaamheden aan de wegen gaan steeds voort; de hoofdplaats is thans doorsneden van goede breede wegen en de afwatering wordt door het graven van nieuwe en het uitdiepen van oude grachten zeer bevorderd.

Celebes en onderhoorigheden. Het padiegewas staat op sommige plaatsen in de zuider-districten slecht; in de afdeelingen Bonthain en Boeloe-Komba worden de padievelden bewerkt. In eenige noordelijke plaatsen op Saleijer is de oogst van djagong en gierst gedeeltelijk mislukt.

De opvarenden van eene praauw-papaliembang zijn, op hunne reis van Makassar naar het Sandelwood-eiland, in het laatst van Mei jl., op de kust van Mangarai met twee rooversvaartuigen slaags geweest, waarbij vier hunner zijn gedood en hunne praauw in een reddeloozen staat te Sapi is aangedreven.

Gedurende de maand Julij zijn geen berigten van zeeroof ter kennis van het bestuur gekomen.

Menado. — Gedurende het grootste gedeelte der maand Junij bleven hier de westewinden heerschen en vielen aanhoudend zware regens.

Met het oogsten der padie wordt voortgegaan, doch men ondervindt daarin voortdurend veel teleurstelling en tegenspoed, zoowel door ziekte en de ongunstige weersgesteldheid, als door de verwoesting welke de veldmuizen in het rijpend gewas aanrigten. Ten gevolge dier verwoesting ging de Java-padie op de nieuw aangelegde sawavelden in het distrikt Tonsea voor het grootste gedeelte verloren.

Van de 4050 pikols gouvernements-koffij, die in het gestrande schip *Oceaan* geladen waren (zie hierboven), zijn ruim 2000 pikols gered, waarvan circa 1600 pikols onbeschadigd.

Den 25sten Junij begaf de resident zich aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Phoenix* op reis naar de Sangir- en Talout-eilanden en keerde den 5den Julij in de residentie terug.

Het eiland Siouw werd, tusschen de negorijen Ondong en Oeloe, en het eiland Sangir, tusschen de negorijen Taroena en Taboekan, van west tot oost te voet door den resident doorgetrokken, ten einde zich van de binnenlandsche gesteldheid dier eilanden te overtuigen; over het algemeen heerschten daar rust en tevredenheid.

De rampen, door de uitbarsting van den vulkaan Awoe in Maart 1856 gesticht, konden als gelenigd beschouwd worden. De uitgeweken bevolking was teruggekeerd; de verwoeste negorijen waren gedeeltelijk weder opgerigt en de velden, welke niet te veel onder asch en lava bedolven werden, gaven op nieuw, en sommige in overvloed, vruchten tot voeding.

De vulkaan werd op onderscheidene plaatsen nog rookend en dampend gevonden, doch dit schrikte de inboorlingen niet af om zich op de gespaard geblevene plekken langs deszelfs hellingen en aan deszelfs voet te vestigen en als voorheen hun bedrijf uit te oefenen.

De in Nederlandsch Indie en in Nederland bijeengebragte liefdegiften zijn aangewend tot aanschaffing van voeding, kleeding, huisraad en gereedschappen, en hebben veel tot leniging der voren bedoelde rampen bijgedragen. De Sangirezen betuigden zich erkentelijk voor de hun op die wijze verleende krachtdadige hulp.

Het mogt den resident gelukken den vrede te herstellen tusschen het landschap Lirong, en de daaraan ondergeschikte negorij Mohonij, op het eiland Salibaboe (Talout), die sedert geruimen tijd met elkander in openbare vijandschap verkeerden.

Timor. — De uitoefening der vaccine vond in het westelijk gedeelte van Timor en op Rotti bij voortduring met zeer gunstig gevolg plaats; een groot aantal personen heeft zich doen inenten.

In de laatste maanden heerschte eene drukkende hitte, die, met uitzondering van slechts enkele dagen, vergezeld ging van hevige zuidooste-winden. Regen was sedert medio April tot 1 Augustus volstrekt niet gevallen.

De gezondheidstoestand was echter, voor dezen tijd van het jaar, vrij gunstig.

Er was schaarschte aan levensmiddelen; maar men verwachtte padie van Rotti en Larantoeka.

Dit graan werd ook reeds ingeoogst in het landschap Babouw, waar de aanplant echter door gebrek aan water en vernieling door veldmuizen niet voordeelig is geslaagd.

Vooral in het gebergte van Sonnebaït, Takaip en Manoebaït moet het met de levensmiddelen slecht gesteld zijn.

BATAVIA, 28 Augustus. *Palembang.* — Gedurende de maand Julij werden uit de binnenlanden, onder anderen, op de hoofdplaats aangevoerd: 4139 pikols rijst, 3715 pikols padie, 431 pikols kapas, 285 pikols getah karet en 22 thails stofgoud.

De prijs der rijst bleef vrij hoog, 't geen moet worden toegeschreven aan den geringen afvoer, wegens den lagen waterstand der rivieren.

Eene groote menigte krokodillen en krokodillen-eijeren werden vernietigd; op de hoofdplaats werd in die maand eene som van f 1309:30 uitbetaald aan premien op het vangen en dooden dezer dieren.

In de beneden-divisie was de padie-oogst op sommige plaatsen mislukt, zoodat de bevolking tot het planten van djagong, obi manis, kamballong, kassave en andere voedingsmiddelen was overgegaan.

De katoen staat, ten gevolge der aanhoudende droogte, niet gunstig.

De lage waterstand der rivieren verhindert de bovenlanders met hunne vlotten met producten naar Palembang af te komen; de vaart langs de Peadjoe is daardoor zelfs geheel gestremd.

Sedert de plaats gehad hebbende militaire demonstratie in de Lematang Oeloe (zie ons nommer van 25 Julij jl., *Staats-courant* n°. 224) hield de bevolking zich daar rustig.

Amboina. — Van medio Junij tot ultimo Julij kenmerkte zich de weêrsgesteldheid door bijna aanhoudende regens en guur weder.

Volgens berigt van den civielen gezaghebber van Wahaaij had de bevolking van de tot zijne afdeeling behoorende negorij Sawaaij zich schuldig gemaakt aan openlijk verzet, gepaard met beleediging en bedreiging van zijnen persoon, en maakten de onder die negorij staande Alfoersche stammen van Oppin en Nisawale, door hun aanwezen in de onmiddellijke nabijheid der hoofdplaats, de omstreken onveilig.

Zr. Ms. stoomschip *Etna* is ter overbrenging van een detachement van 25 man naar Wahaaij gezonden, ten einde zoo noodig die zwervende Alfoersche stammen van daar te verdrijven en de bevolking der negorij Sawaaij tot haren pligt terug te brengen.

Kort overzigt der verrigtingen van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie (zie *Staats-courant* n°. 207).

Op den 18den Junij jl. werd de vlag van den kommandant der zeemagt geheschen op Zr. Ms. fregat *Palembang*, waardoor de wachtscheepdienst, tot nu toe opgedragen aan de korvet *Boreas*, werd overgenomen.

Voor eene zending naar Siak, alwaar een Engelschman, Wilson genaamd, zich had begeven en wederregtelijkheden had gepleegd, verliet Zr. Ms. stoomschip *Merapi* den 23sten Mei jl. de reede van Batavia en kwam, nadat het doel van dezelve bereikt was, op den 7den Julij daaraanvolgende weder bij de vlag terug, hebbende geruimen tijd met den resident van Riouw aan boord in de rivier van Siak, vergezeld door 2 kruisbooten, tot de wateren van Riouw behoorende, doorgebragt.

Deze stoomer, zoomede de *Amsterdam*, die op den 8sten Julij jl. van Soerabaija vertrok en den 14den daaraanvolgende alhier aankwam, na het lands-drijvend droogdok, hetwelk te Lassem herstellingen moest ondergaan, op sleeptouw van eerstgenoemde plaats derwaarts behouden te hebben overgevoerd, maakten zich binnen weinige dagen gereed om naar Timor te vertrekken.

Den 26sten Julij de troepen voor de expeditie derwaarts en de zes transportschepen, bestemd tot overvoer derzelve, van de victualie enz. gereed zijnde, namen de beide stoomers ieder een dier schepen op sleeptouw en verlieten de reede van Batavia, terwijl de 4 transportschepen op eigene gelegenheid derwaarts vertrokken.

Op denzelfden dag aanvaardde Zr. Ms. schroefkorvet *Medusa* eene reis naar China, zijnde bestemd om eenigen tijd in de wateren aldaar te verblijven.

Het stoomschip *Celebes* werd, in stede van dadelijk naar de Westkust van Borneo te vertrekken, vooraf bestemd tot het doen eener expeditie naar Sambalioeng, Oostkust Borneo, alwaar de Sultan zich had schuldig gemaakt aan het in de hand werken van den zeeroof en een als zeeroover bekenden Sigaroeda behulpzaam was geweest in het ontvlugten, bij welke gelegenheid een tweetal van het sloepenvolk van de schoenerbrik *Saparoea*, om dit te voorkomen naar die praauw afgezonden, om het leven waren gekomen en sommigen gekwetst.

De *Celebes* werd gelijktijdig benuttigd om troepen naar Samarang en Soerabaija over te brengen, verliet op den 20sten Junij jl. deze reede en kwam op den 8sten Julij daaraanvolgende, na te Banjermassin den resident der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo aan boord te hebben genomen, ter reede Makassar ten anker, welke zij op den 10den daaraanvolgende, met de *Sylph* op sleeptouw en 1 luitenant en 50 man militairen, tot het doen der vermelde expeditie verliet.

De schroefschoener *Montrado* stevende tot het overbrengen der bevelen aan de *Merapi*, om spoedig op te komen naar de reede van Batavia, op den 28sten Junij jl. naar Riouw. Op de terugreize werd het berigt ontvangen dat het Engelsch transportschip *Transit* met 700 militairen en 200 man equipage aan boord, was gestrand op het uitstekend rif van Tandjong Oelar (Banka), dat het schip was verloren, doch de opvarenden gered waren. Dadelijk stevende de *Montrado* derwaarts tot het bewijzen van hulp, en vertrok op verzoek van den bevelhebber, den commander E. Chambers, naar Singapore, om aldaar de tijding te brengen van dit ongeluk en te verzoeken dat stoomschepen mogten worden gezonden om de schipbreukelingen, die tenten hadden opgeslagen aan het strand en van victualie uit het wrak genoegzaam voorzien waren, af te halen en naar Singapore over te voeren.

Aan dit verzoek werd onmiddellijk gevolg gegeven, zoodat, toen de *Montrado* ter plaatse van het ongeluk terugkwam, al de troepen naar Singapore waren overgevoerd, behalve de 200 man equipage, welke mede derwaarts zouden vertrekken met het stoomschip *Radja Brooke*, dat vooraf eene lading ankers, kettingen, kogels, geschut enz. naar Singapore zoude overbrengen.

Zr. Ms. ter Westkust van Sumatra gestationeerde schoenerbrik *Banda* verliet den 6den Junij jl., met den gouverneur dier kust en adjudant aan boord, de reede van Padang, met bestemming naar de Lagoendiebaai (eiland Nias).

Door stilten, afgewisseld met hevige N.-W. buijen, bereikte men den 17den Junij eerst die baai.

Gedurende het verblijf aldaar ontving de gouverneur bezoeken van de meeste vorsten der omliggende kampongs; alles droeg blijken van tevredenheid met onze vestiging in de Lagoendiebaai, terwijl overal vrede tusschen de omliggende kampongs begon te heerschen.

Van hier dacht men naar goenong Sitolie te verzeilen, doch werd door slecht weder hierin verhinderd, en rigtte men op verzoek van den gouverneur den steven naar de Batoe-eilanden, alwaar de *Banda* in den avond van den 27sten Junij aankwam.

Den 30sten daaraanvolgende werd deze ankerplaats weder verlaten, met het doel om Natal te bezoeken; doch uit hoofde van voortdurende stilten moest van dit bezoek worden afgezien, en keerde men naar Padang terug, alwaar men den 8sten Julij arriveerde.

In den avond van den 15den Mei jl. kwam aan boord van Zr. Ms. te Riouw gestationeerde brik *de Haai* eene sampang, waarvan de opvarenden, wier taal niet verstaan werd, door teekenen te kennen gaven, hulp noodig te hebben. Bij onderzoek der zaak bleek het, dat zij Cochin-Chinezen waren, afkomstig van een vaartuig door eene Chinesche wankang genomen; dat zij in de wateren van Riouw komende, gezonden waren om water te halen en toen gelegenheid gevonden hadden om te ontvlugten.

Op dit berigt vertrokken 2 kruisbooten, eene gewapende sloep van *de Haai* en nog andere ligte vaartuigen, alles onder bevel van den luitenant-ter-zee 2de klasse F. A. Hennige, ter opsporing van de wankang, en werd de koers gerigt naar de streek, waarin, volgens opgaaf der ontvlugten, zij dat vaartuig hadden verlaten. Deze kleine flotille kwam echter onverrigter zake te Riouw terug, als hebbende in het opsporen van de wankang niet mogen slagen.

Later, op eene tijding dat een zeer verdacht Chineesch vaartuig onder P. Boeaja was gezien, vertrok *de Haai* met 2 kruisbooten naar de aangeduide plaats, zonder echter ook daar van het verdachte vaartuig iets te ontdekken; zoodat dit onderzoek vruchteloos is afgeloopen.

Van uit de Westkust van Borneo werd berigt, dat Zr. Ms. aldaar gestationeerd stoomschip *Onrust*, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1ste klasse A. A. A. Gaijmans, een belangrijk deel heeft genomen aan de krijgsverrigting op den 8sten Mei jl., tegen Soengy Man aan de boven-Melahoei-rivier.

Den 11den April jl. van Pontianak te Sintang aangekomen, verbleef de *Onrust* aldaar ten gevolge van den lagen waterstand tot den 7den Mei, toen vernomen werd dat het water wassende was en men beproefde de Malahoei op te stoomen, ten einde nog tijdig genoeg bij de militaire magt te kunnen wezen, welke den 30sten April in kleine vaartuigen naar Soengij Man was vertrokken.

Op de hoogte van Soengij Tino komende, vond men daar de bedoelde militaire magt, welke van Soengij Man was teruggekeerd, uit hoofde der lafhartigheid van de Daijaksche en Maleische roeijers, die bij het minste vuur van den vijand ophielden met roeijen.

Alsnu werd met den kommandant der troepen en den adsistent-resident overeengekomen omtrent de wijze van en de verschillende verrigtingen voor den aanval op den volgenden dag.

Den 8sten 's morgens embarqueerden de troepen, 75 man sterk, en een 25tal der beste roeijers en stoomde men de rivier verder op, terwijl alles tot het gevecht werd gereed gemaakt.

Ten ruim 10 ure zag men, langzaam aanstoomende, van de *Onrust* de benting bij Soengij Man gelegen en begon de vijand onmiddellijk een vrij wel onderhouden lilla- en geweervuur, waarvan eenige schoten tegen den romp en den schoorsteen aankwamen, zonder echter schade te doen, welk vuur, zoodra de positie en afstand dit veroorloofden, van onze zijde uit het geschut en geweer werd beantwoord, terwijl met volle kracht werd gestoomd tot boven stroom der benting en men daar ten anker kwam.

Nu begon het vijandelijk vuur te verflaauwen.

De troepen werden gedebarqueerd, namen de benting stormenderhand in en verjoegen den vijand naar het bosch.

In de benting werd een gesneuvelde gevonden; terwijl de vele bloedplekken verscheiden gekwetsten deden vermoeden. Vijf lilla's, een donderbus, verscheidene wapens enz., enz. werden buit gemaakt.

Gedurende het debarqueren waren eenige sampangs uit eene bovenstrooms van de *Onrust* gelegene kreek naar de aan de overzijde der rivier hoogerop gelegene kampong Nanga gevlugt, tot het vervolgen van welke men, zoodra de troepen meester der benting waren, naar die kampong stoomde, en die eerst al stoomende en daarna ten anker liggende met kartetsen beschoot, terwijl de luitenant-ter-zee 2de klasse Cozijn met de bemanning van het ligte geschut ter vernieling der huizen en vaartuigen, en de luitenant-ter-zee Gericke met de landingsdivisie werd gedebarqueerd.

Nadat dit doel bereikt was stoomde de *Onrust* weder naar Soengij Man en kwam bij dezelve ten anker om de troepen, welke intusschen de benting geslecht hadden, te embarqueren.

De expeditie als afgeloopen beschouwende, nam men den terugtogt naar Sintang aan, welke plaats den 9den werd bereikt.

Den 11den Mei vertrok de *Onrust* met den adsistent-resident naar Boenoet en van daar naar Pontianak, alwaar men den 18den daaraanvolgende aankwam.

Wijders is genoemde stoomer den 21sten Junij jl. door den stations-kommandant ter Westkust van Borneo de Kapoeas-rivier op gedirigeerd ter vertooning der vlag.

Den 2den Julij ontving men berigt dat de *Onrust* aan den grond was geraakt, doch hoopte haar spoedig weder vlot te krijgen.

Zr. Ms. mede ter Westkust van Borneo gestationeerd stoomschip *Admiraal van Kinsbergen* heeft een togt ter opsporing van zeeroovers gedaan, welke ter dier kuste waren gezien, met dat gunstig gevolg alleen, dat de bevolking der strandplaatsen door de verschijning van een gewapend stoomschip op hunne kusten voor eenen aanval van zeeroovers is gerust gesteld geworden.

Zr. Ms. schoenerbrik *Sylph* heeft de schoenerbrik *Saparoea* ter Oostkust van Borneo afgelost, en is laatstgenoemde bodem daarna over Makassar naar Soerabaija vertrokken, waar dezelve den 20sten Junij is aangekomen tot het ondergaan van een onderzoek omtrent deszelfs staat.

Het stoomschip *Samarang* heeft den gouverneur van Celebes naar Bonthain overgebragt en is daarna te Makassar teruggekomen.

Op dezen togt hebben geene merkwaardige ontmoetingen plaats gehad.

Deze stoomer werd vervolgens gebezigd tot overvoer herwaarts van den afgetreden gouverneur van Celebes, wiens gezondheidstoestand van dien aard was, dat een spoedig vertrek van Makassar dringend noodzakelijk werd geacht, en kwam den 3den Augustus jl. ter reede van Batavia ten anker.

De *Lansier* (schoenerbrik), welke de schoenerbrik *Saparoea* te Makassar vervangen heeft, was volgens de laatste berigten bestemd om de *Sylph* in station ter Oostkust van Borneo te gaan aflossen.

Nadat Zr. Ms. stoomschip *Etna* van deszelfs kruistogt op zeeroovers te Amboina was teruggekomen, werd deze stoomer aangewezen tot het doen van een onderzoek op Nieuw Guinea naar de stranding van een, zoo men zegt, Hamburger schip, plaats gehad hebbende op het eiland Jobbi, gelegen in de Geelvinksbaai, waarvan de bemanning voor een gedeelte zou zijn vermoord en een ander gedeelte door de inboorlingen gevangen werd gehouden.

Tot dat einde verliet dit stoomschip den 2den Junij jl. de reede van Amboina en stoomde naar Ternate, alwaar het den 4den aankwam, ten einde, met den resident van die plaats aan boord, den togt naar de Geelvinksbaai verder voort te zetten.

Vooraf zoude Dorij (gelegen op den noordhoek van de westzijde der Geelvinksbaai) worden aangedaan, ter bekoming van nadere inlichtingen omtrent bedoelde schipbreukelingen.

Door Zr. Ms. schoenerbrik *Rembang* is een togt gedaan van Amboina naar Banda, de Aroe- en Keij-eilanden, de eilanden Kamirie en Goram, de Ceramlaut-groep en Groot Ceram, met het doel om den daarmede belasten ambtenaar naar die plaatsen over te brengen ter afdoening van mogelijk bestaande geschillen.

Op dien togt werd niets merkwaardigs ontmoet, dan alleen 3 rooversprauwen onder den N.-O. wal van Wassier; door de flaauwe koelte en de groote snelheid, waarmede de roovers op hunne riemen vlugtten, kon men hen niet onder schot krijgen, en moest men zich bepalen tot het verjagen derzelve.

Zr. Ms. stoomschip *Phoenix* heeft van uit Kema een kruistogt gedaan om de Zuid en in de bogt van Tomini.

Op dezen togt, waarop geene bijzondere ontmoetingen hebben plaats gehad, werden Gorontalo en Togian-eilanden, de Belang, op de Oostkust van Celebes, aangedaan.

Den 31sten Mei kwam de *Phoenix* te Ternate aan, ten einde daar gedurende de oostmousson station te houden, en van daar uit deszelfs kruistogten op de zeeroovers te regelen.

Batavia, 1 September. *Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo.* — De weêrsgesteldheid gedurende de maand Julij kenmerkte zich hier door vele en zware regenbuijen, dikwijls vergezeld van hevige windvlagen.

De rijst-oogst te Bandjermasin liet zich niet gunstig aanzien. Te Koetei en Boeboengan blijft de rijst-oogst gunstige en te Pasir middelmatige uitkomsten opleveren.

Zr. Ms. schoenerbrik *Saparoea* deed in de maand Mei, op het gerucht dat zich zeeroovers op de kust van Koetei ophielden, eenen kruistogt derwaarts, doch heeft niets van zeeroovers gezien of vernomen.

Batavia, 4 September. *Manilla* (*Philippijnsche eilanden*). — In ons nommer van 5 Julij 1856 (zie *Staats-courant* n°. 208, 1856) deelden wij onder anderen eenige bijzonderheden mede betreffende het verongelukken in de Solo-zee van het Nederlandsch koopvaardijschip *Johanna Maria*, gezagvoerder J. de Jong, en het wedervaren van de schipbreukelingen die, op Point Maria (eiland Mindanao) aangeland zijnde, aldaar door zeeroovers van alles beroofd en als slaven naar het binnenland gevoerd werden, doch zich later hebben vrijgekocht.

Van het Spaansche gouvernement te Manilla is onlangs de mededeeling ontvangen, dat de inboorlingen van het eiland Mindanao voor hunne slechte bejegening der bovenbedoelde Hollandsche schipbreukelingen de verdiende straf hebben ondergaan.

De radja moeda Alip, van Siokon, de voornaamste aanlegger van den aanslag op de Hollanders, en de Datoe Siogan, zijn medepligtige, zijn door eene Spaansche krijgsmagt krijgsgevangen gemaakt en met 62 inwoners van die plaats naar Zamboanga overgebragt, alwaar door de regtbank de welverdiende straf aan hen is opgelegd. De sloep van de schipbreukelingen is op de roovers hernomen.

De baai van Santa Maria, eene ververschings- en schuilplaats voor de zeeroovers, van waar zij vereenigd op hunne strooptogten uitgaan en waar de geroofde menschen gewoonlijk worden gebragt en de buit wordt verdeeld, is den 10den April jl. door de Spaansche expeditie in bezit genomen.

In het oostelijk gedeelte van die baai wordt een fort gebouwd, dat, op eene voldoende wijze bemand, met de medewerking der in die wateren gestationeerde zeemagt, het verblijf der zeeroovers in die streken zal bemoeijelijken, en de baai een veilig toevlugtsoord voor de zeevaart zal maken.

Batavia, 8 September. — Gedurende de maand *Julij* jl. is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van . . . . f 870,239:69.

De ontvangst over de eerste zeven maanden van dit jaar bedraagt 4,825,237:54 5

Hieronder is echter begrepen:

aan fictive regten op gouvernements-producten . . . . f 695,330:27

aan terugbetaalde regten. 86,177:37

781,507:64

Zuivere ontvangst f 4,043,729:110 5

Gedurende de eerste zeven maanden van 1857 is meer ontvangen dan gedurende datzelfde tijdvak in 1855 f 365,832:99 5, en meer dan in 1856 f 539,834:81.

Lampongsche districten. — Gedurende de maand Julij bleef het weder hier droog en drukkend warm. De wind was bijkans voortdurend stijf zuid-oost. Het water in de rivieren staat door deze droogte bijzonder laag.

De handel was in deze maand tamelijk levendig.

Te Telok-Betong werden 16 vaartuigen naar verschillende kustplaatsen uitgeklaard en 5 vaartuigen liepen daar binnen.

Van Java kwamen 11 praauwen en van Palembang 1 praauw alhier ten handel, en werden voor eerstgenoemde plaats 12 vaartuigen en voor Singapore 1 vaartuig uitgeklaard.

In de monding van de Sekampong-rivier is eene Bantamsche praauw gezonken; een gedeelte van de lading is verloren geraakt en een ander gedeelte behouden.

Twee inlanders, gewezen aanhangelingen van wijlen raden Intan, zijn bij het bestuur hunne onderwerping komen aanbieden.

De algemeene gezondheidstoestand was niet zeer gunstig. Er deden zich verscheidene gevallen van pokken en van cholera voor.

Palembang. — Ten vervolge van het voorkomende in ons nommer van 25 Julij jl. (zie *Staats-courant* n°. 224), nopens de plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen in de Goemaij Oeloe, deelen wij thans ook den afloop mede van eene expeditie in de Goemaij Talang.

Den 19den Julij jl. vertrok eene kolonne, onder bevel van den majoor Hagen, van Lahat naar het landschap Goemaij Talang. Zonder bijzondere ontmoetingen kwam de kolonne den 21sten daaraanvolgende te Moeara Glompeij aan en bleef daar om op den volgenden morgen een bezoek te brengen aan de doeson Endikat.

De weg naar deze doeson leverde vele moeijelijkheden op. Naauwlijks was de kolonne eene rivier op een half uur afstands van Endikat overgetrokken, of er werd hevig op de voorwacht geschoten en werden verscheidene soldaten door randjoes gewond. Tot versterking der voorwacht ging onmiddellijk een peloton met een mortier voorwaarts.

Op circa 300 passen van Endikat genaderd, zag men deze doeson op eene hoogte liggen en eene groote menigte muitelingen daarin verzameld, die, al schreeuwende of uittartende, voortgingen met hevig op de onzen te vuren.

Na een paar worpen uit den mortier ging de voorwacht en versterking met den looppas voorwaarts, daalde in de rivier juist op het punt waar tegenover Endikat lag, en bereikte met den stormpas spoedig den overkant.

De 1ste luitenant van Riemsdijk was met een gedeelte der versterking het eerst binnen de doeson. De muitelingen ziende, dat noch hun vuur, noch het werpen met steenen eenigen invloed uitoefende op onze troepen en deze voorwaarts rukten, gingen, toen de onzen bijna de hoogte bereikt hadden en een gelukkig schot van de mortier de doeson getroffen had, dadelijk op de vlugt en zoo werden de onzen meester van de doeson Endikat, waar zich vele bijgeloovige en slechte lieden vereenigd hadden, die zich overtuigd hielden, dat deze plaats door ons niet genomen kon worden.

De doeson, bestaande uit slechts 7 à 8 huizen, werd door de geheele kolonne bezet; de omstreken in de nabijheid werden door eene patrouille onderzocht en verkend, doch niets werd gezien of gevonden.

De kolonne vertrok daarop naar de doeson Darmo; na haar vertrek werd de doeson Endikat door de achterwacht, onder bevel van den 2den luitenant Kauffman, in den brand gestoken. Toen de muitelingen bemerkten dat de doeson Endikat werd verlaten en in brand stond, begonnen zij, echter zonder gevolg, op de onzen te schieten.

Van Darmo vertrok de kolonne naar Ngalam; de voor- en daarna de achterwacht werd door eenige muitelingen bestookt, ten gevolge waarvan de Europesche korporaal van Zijp het leven verloor.

Te Ngalam verbleef de kolonne tot den volgenden morgen; toen werd naar Soekaramé gemarcheerd en van daar het lijk van genoemden korporaal naar Lahat overgebragt.

De geheele kolonne keerde, zonder eenige ontmoeting meer met de vijanden te hebben, den 24sten Julij te Lahat terug.

De bovenbedoelde militaire beweging heeft bij de bevolking in de Goemaij-landen eenen goeden indruk gemaakt.

De schoone verzameling van modellen, aanwezig in het locaal van het Departement van Marine te 'sGravenhage, is thans weder verrijkt met onderscheidene modellen van schepen en andere voorwerpen, onder welke sommige van historische waarde, afkomstig van wijlen den heer C. J. Glavimans, te Rotterdam, in leven hoofdingenieur, directeur van scheepsbouw bij 's Rijks Marine, en door de welwillendheid van diens erven aan het Departement van Marine in eigendom afgestaan.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden vel 32 en 33 der *Bijlagen* van het Bijblad II, terwijl met het vorige nommer zijn verzonden vel 14 en 15 van het *Alphabetisch Register* op het Bijblad, jaargang 1856—1857.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

De Parijsche *Constitutionnel* behelst in zijn nommer van gisteren een artikel waaruit op nieuw blijkt dat men te Parijs in hooge kringen over de te Konstantinopel dezer dagen voorgevallen kabinets-verandering misnoegd is. » Toen Reschid-Pacha eenigen tijd geleden aftrad — zegt dat ministeriele blad — had hij de Porte in groote ongelegenheden gebragt; en hetgeen sedert in de Vorstendommen is gebeurd heeft getoond dat zijne staatkunde onhoudbaar is. Zoo de plotselinge kabinetsverandering een blijk van ingenomenheid tegen Frankrijks staatkunde ware, gelijk sommigen beweren, dan zou de Sultan zich moedwillig aan het verwijt van ondankbaarheid blootstellen, en den staat zijner betrekkingen met Europa aanmerkelijk wijzigen."

— Van onderscheiden zijden ontvangt men berigten die ongunstig voor de zaak der unie luiden. Ook de twee noordsche mogendheden zouden thans, naar verzekerd wordt, tegen de zamensmelting van Moldavie en Wallachye gestemd zijn; doch iets zekers is dienaangaande niet bekend.

De Weener berigtgever van de Londensche *Times* meent stellig te weten dat Ruslands vertegenwoordigers in Turkije over den staat der zaken in de Vorstendommen ontevreden zijn en hunne vereeniging onder het bestuur van eenen buitenlandschen vorst niet wenschelijk achten.

Verder deelt hij als zeker mede, dat het Weener kabinet op of omstreeks den 13den dezer aan zijne gezanten in het buitenland eene circulaire gerigt heeft, waarin gezegd wordt dat de vereeniging der Vorstendommen niet bij meerderheid van stemmen op het Parijsche Congres zou kunnen worden vastgesteld, daar de politieke inrigting dier gewesten, volgens eene uitdrukkelijke bepaling van het Parijsche verdrag, door eene overeenkomst tusschen de Porte en de mogendheden, en alzoo voorzeker niet tegen den bepaalden wil der Porte, moet geregeld worden.

ITALIE.

Volgens een aan de Londensche *Times* gerigt schrijven uit Turyn van den 24sten dezer is de reactionaire partij in Piemont in de weer om bij de algemeene verkiezingen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers leden te brengen, die eene overeenkomst met den H. Stoel in den geest van het Oostenrijksche concordaat en beperkingen der handelsvrijheid zouden kunnen goedkeuren, en die de hand zouden willen leenen om de grondwettige waarborgen voor de volksvrijheid door constitutionele middelen te ontzenuwen. Deze partij, zegt het aangehaalde schrijven, heeft de meerderheid van het beschaafde deel der natie tegen zich, maar wordt ondersteund door de meerderheid der oud-adellijke geslachten, wier leden zich nu met de verkiezingen meer bemoeijen dan vroeger, en heeft magtige bondgenooten buiten's lands. De briefschrijver beschouwt dan ook den uitslag der aanstaande verkiezingen in Piemont als eene zaak van Europeesch belang.

BELGIE.

Men kent reeds den uitslag der gemeentelijke verkiezingen in eenige steden van Belgie; hij is er over het geheel gunstig voor de liberale partij, welke, gelijk men weet, hare candidaten bepaaldelijk en bovenal als tegenstanders van de kloosterwet en van den invloed der geestelijkheid heeft aanbevolen. In Brussel, Antwerpen, Gent, Bergen, Luik, Namen hebben de liberalen de zege behaald.

DENEMARKEN.

Men weet dat de Rijksdag van het eigenlijk gezegde Denemarken in der tijd verklaard heeft, in de invoering der door de Kroon voor de gemeenschappelijke aangelegenheden der monarchie gemaakte grondwetsbepalingen te willen berusten, doch alleen voor zoo lang zij ook in de overige deelen des rijks zouden gelden, en dat onlangs het wettig bestaan dier verordening door de Stenden van Holstein ontkend is. Nu werd het de vraag, of de gemeenschappelijke constitutie nog gezegd kon worden algemeen verbindend en van kracht te zijn. In de zitting der tweede kamer van den Deenschen Rijksdag van 27 October is deze vraag behandeld en bevestigend beantwoord; dit was het eenstemmig gevoelen van de kamer en ook van het gouvernement.

ENGELAND.

De bezwaren, welke de staat der geldmarkt voor de crediet-inrigtingen medebrengt, worden ook in Engeland zigtbaar. Eene bank te Liverpool, de Borough Bank, heeft eergisteren hare betalingen moeten staken. Doch zij vond de Bank van Engeland bereid om haar te ondersteunen, en heeft aangekondigd dat zij den 30sten dezer haar kantoor weder openen en zich van al hare verpligtingen kwijten zou.

Het besluit der banken van New-York en Boston om hare betalingen in specie te schorsen wordt door de Londensche *Times* beschouwd als eene gelukkige gebeurtenis, waardoor de staat der zaken minder gevaarlijk voor de Engelsche geldmarkt geworden, en een aantal bankroeten in Engeland verhoed is.

— Blijkens eene officiele opgave is in de afgeloopen maand September eene waarde van 11,068,000 ponden sterling aan Britsche producten uit het Vereenigd Koningrijk uitgevoerd, dat is 852,000 p. st. meer dan in dezelfde maand van het vooraf gegane jaar, en 1,996,000 p. st. meer dan in September 1855.

— De Londensche dagbladen zijn, even als de Londensche effectenbeurs, zeer tevreden over de jongste berigten uit Indie. Zij meenen dat de inneming van Delhi eenen zeer heilzamen indruk op de gemoederen der inlandsche bevolking zal maken, al kan zij ook niet veel invloed op den verderen loop der krijgsbedrijven hebben. In de vrees dat de binnen Delhi gelegerde Engelschen door de opstandelingen ingesloten en in het naauw gebragt zijn, schijnen die dagbladen niet te deelen.

PORTUGAL.

Een door den Franschen *Moniteur* medegedeeld schrijven uit Lissabon van den 17den dezer zegt dat die stad nog door de gele koorts geteisterd werd. De ziekte trof alle klassen der bevolking zonder onderscheid. De laatstelijk van overheidswege bekend gemaakte berigten vermeldden 230 tot 250 ziekte- en 60 tot 80 sterfgevallen dagelijks. Terwijl vele inwoners naar elders weken, zocht de Koning Dom Pedro de gemoederen gerust te stellen door in de hoofdstad te blijven en de hospitalen dikwerf te bezoeken. Maar de verslagenheid nam met elken dag toe, ook door den invloed der dagbladen, die de bevolking aanspoorden om de stad te verlaten. Intusschen stonden de handelszaken en het politieke leven stil; en men twijfelde, of de wetgevende kamers op het bepaalde tijdstip, te weten in het begin der maand November, werkelijk bijeen komen zouden.

KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN.

De Afdeeling voor Wis- en Natuurkundige Wetenschappen zal eene gewone vergadering houden op Zaturdag den 31sten October eerstkomende, des middags ten twaalf ure, in het gebouw der Akademie (Trippenhuis) te Amsterdam.

De spreekbeurten zullen worden vervuld door de heeren H. Schlegel, D. Bierens de Haan en P. Harting.

De ingang voor het publiek is door de deur der Akademie.

W. Vrolik,
Secretaris der Natuurkundige Afdeeling.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

_ De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebb[illegible] dat, in verband met de werkzaamheden tot het verhoogen van [illegible] Lichttoren op het Westerhavenhoofd te Hellevoetsluis, het daarin [illegible] plaatste licht op den achtsten October aanstaande zal worden gebl[illegible] en tijdelijk worden vervangen door een eenvoudig lamplicht, dat, e[illegible] ellen lager aangehangen, voor het bevaren van het Noorder [illegible] van weinig of geen nut, doch, als havenlicht, zeer voldoende zijn [illegible]

's Gravenhage, den 2den October 1857.

De Minister van [illegible]
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

Lichttorens op de Arran-eilanden (*Westkust van Ierland*).

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, [illegible] blijkens bekendmaking van het Haven-bestuur te *Dublin*, *twee* [illegible] *lichttorens* zijn opgerigt geworden op de *Arran-eilanden* (op de west[illegible] van het *Graafschap Galway*), welker lichten ontstoken zullen word[illegible] den nacht van den 1sten December 1857, en vervolgens elken [illegible] zullen branden, van zons-ondergang tot zons-opgang.

De *Noordelijkste* dier lichttorens is gebouwd op *Eeragh* of [illegible] *Eiland* (het uiterste der keten), op 53° 8′ 55″ N. breedte en 9° 51′[illegible] lengte West van *Greenwich* in peiling van het zuidelijke licht van [illegible] *head*, Z. t. O. 1/4 O., afstand 20 1/2 zeemijlen; van de *Skird* [illegible] Z. t. O., afstand 8 3/4 mijlen; van *Loophead* N. O. t. N., afstand 36 [illegible]

Dit licht zal zijn een *draailicht van natuurlijke kleur*, vertoonende [illegible] *drie minuten eene heldere schittering* en zigtbaar uit zee tusschen de [illegible] lingen W. N. W. rond het westen tot N. W. t. N. De lichttoe[illegible] *catadioptriek* van de 1*ste grootte* en 115 Engelsche voeten boven den middelden waterspiegel, zullende het licht bij helder weder zig[illegible] zijn op eenen afstand van 16 mijlen.

De toren is rond, graauw van kleur, 101 voet hoog van het g[illegible] vlak tot aan den top; de oppervlakte beneden de lantaarn zal [illegible] geverwd worden, als ook zullen twee horizontale banden om den [illegible] *rood* worden geschilderd.

De *Zuidelijkste* lichttoren op de *Arran-eilanden* is opgerigt [illegible] Zuidwestelijke punt van *Inisheer*, het zuidelijkste dier eilanden, [illegible] 53° 2′ 40″ Noorder breedte en 9° 31′ 30″ lengte West van *Green*[illegible] in peiling van *Black head* W. 1/2 Z., afstand 11 1/2 mijl; van *Finnis* [illegible] (aan de Z.-O.-punt van *Inisheer*) W. t. N. 1/2 N., afstand 1 1/4 mijl; [illegible] *Loop head* N. O. t. O., afstand 33 mijlen.

Dit licht zal zijn stilstaand, zigtbaar uit zee tusschen de peil[illegible] Z. O. 3/4 Z. rond het Zuiden tot W. t. Z., 110 voeten boven den middelden waterspiegel verheven, en kan, bij helder weder, binnen e[illegible] afstand van 15 mijlen gezien worden. De lichttoestel is *catadio*[illegible] van de 1*ste grootte*. Het licht zal gezien worden rood, in de ri[illegible] van de *Finnis rock*; in alle andere rigtingen zal het een licht van na[illegible] *lijke kleur* zijn.

De toren is rond, graauw van kleur beneden de ontworpen g[illegible] en 112 voet hoog van het grondvlak tot aan den lichtkoepel.

Na de ontsteking dezer twee nieuwe lichten zal het oude licht op [illegible] top van *Inishmore*, op het *Great Island*, ophouden te branden en [illegible] de lantaren en top van den ouden lichttoren worden weggenomen.

's Gravenhage, den 14den October 1857.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

_ Commissarissen tot den Straatweg langs de Zuiderzee [illegible] bekend maken dat op Maandag 16 November 1857, des middag[illegible] 12 ure, in het Logement het Wapen van Zutphen, te Harder[illegible] zullen worden uitgeloot vier aandeelen elk à f 1000, in de geldlee[illegible] voor dezen weg.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

_ Bij Verklaring, op den 19den October 1857 voor den [illegible] Achtbaren heer Kantonregter van het 1ste Kanton van het Arron[illegible] ment Leyden afgelegd door den heer *Cornelis Dros*, wonende te Le[illegible] is door dezen Handligting verleend aan zijnen Minderjarigen [illegible] *Hendrik Willem Dros*, tot de uitoefening van het bedrijf van Land[illegible] en tot het drijven van Handel als zoodanig, mitsgaders tot het aa[illegible] eener maatschap of vennootschap in die betrekking; geschiedende [illegible] afkondiging ter voldoening aan Art. 486 Burgerlijk Wetboek.

BEURSPRIJZEN VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, Donderdag 29 October 1857.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	62 1/8	62 1/4	62 1/4
Dito dito	3	74 1/4	74 3/8	74 1/4
Dito dito	4	95 1/2	95 7/8	95 7/8
Syndicaat	3 1/2	89	—	—
Handel-maatsch.	4 1/2	144 1/4	144 3/8	—
Belgie. Bij *Rothschild*	2 1/2	51	—	—
Rusl. Bij *Hope en* Co. 1798 en 1816	5	103	—	—
Dito 1828-1829	5	103 3/4	—	—
Dito 1840	4	—	—	—
Stieglitz	4	—	—	—
Dito 1854	5	95 3/4	—	—
Dito 1855	5	98 1/8	—	—
Engelsche	4 1/2	94 1/8	—	—

	pCt.		
Spanje. Nieuwe 3% thans	1 1/4	25	—
Buitenlandsche	3	41 3/8	41 1/2
Binnenlandsche	3	36 1/2	36[illegible]
Portug. Te Lond.	3	43 3/8	43[illegible]
Oostenr. Metall. 1816-1852	5	71 1/8	71 1/4
Dito Zilv. Nation.	5	73 1/8	73[illegible]
Dito Zilver 1849-1854	5	83 5/8	83[illegible]
Dito 1847-1852	2 1/2	36 3/4	37
Braz. Lond. 1824	5	—	—
Mexico Londen	3	—	—
Grenada id.	2 3/4	—	—
Venezuela id.	4	—	—

London, heden.

Consols . . . . . . 3 pCt. 89 à —

Parijs heden.

Fransche rente. . . 3 pCt. 66.80 à —

Weenen, heden.

Metalliek. . . . . . 5 pCt. —

Nationale. . . . . 5 —

Wissel Londen . . . —

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.